



Lausunto

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY)

14. toukokuuta 2012

Lausunto rahoitusmalliryhmän ehdotuksesta Jyväskylän yliopiston sisäiseksi rahoitusmalliksi vuosille 2013 - 2020

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY) esittää seuraavia huomioita rahoitusmalliryhmän ehdotuksesta Jyväskylän yliopiston sisäiseksi rahoitusmalliksi vuosille 2013 – 2020. Lausunnossaan JYY ei ota kantaa yliopistojen valtakunnalliseen rahoitusmalliin.

Keskeiset huomiot ehdotukseen

- Laadittu ehdotus yliopiston sisäiseksi rahoitusmalliksi on pääpiirteittäin hyvä.
- Sisäisen rahoitusmallin valtakunnallisesta rahoitusmallista poikkeavat rahoituselementit tulee tarkistaa säännöllisesti.
- Rahoitusmallin perusrakenteen kolmen osion välinen painoarvo kaipaa selvennystä.
- Rahoitusmalli ei kannusta riittävästi koulutuksen laadun, opiskelijan ohjauksen ja yliopiston kansainvälistymisen kehittämiseen.
- Koulutusalojen kustannuserot on huomioitava rahoitusmallissa, jotta edullisemmin toteutettavat koulutukset eivät hyödy perusteettomasti rahoituksessa.
- Ehdotus sivuaineiden rahoitukseksi on kannatettava, sillä se kannustaa sivuainekoulutuksen laajentamiseen ja kehittämiseen.
- Tiedekuntien on pohdittava tiedekunnan sisäisen sivuainekoulutuksen rahoitusta.
- Neuvostojen mahdollisuus päättää osasta strategisesta rahoituksesta on erittäin kannatettavaa.

Yleisiä huomioita

JYY pitää laadittua ehdotusta pääpiirteittäin hyvänä. Näemme positiivisena työryhmän tavoitteen, että rahoitusmallin ohjausvaikutus realisoituu vasta pitkällä aikavälillä. Tavoitteen toteutuessa yksiköille jää aikaa sopeuttaa toimintaansa mallin mukaiseksi, eikä yksiköiden toimintaan koidu välitömiä radikaaleja muutoksia.



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA

Keskussairaalan tie 2 | 40600 Jyväskylä | 050 430 6747 | jyy@jyy.fi | jyy.fi



JYY puoltaa rahoitusmalliryhmän näkemystä, jonka mukaan yliopistojen valtakunnallisen rahoitusmallin ohjausvaikutuksen tulee siirtyä yliopiston sisäiseen rahoitukseen – ja edelleen myös yksiköiden sisäiseen rahanjakoon. JYY toivoo, että yliopiston johto valvoo rahoitusmallin periaatteiden noudattamista yksiköissä. Yksiköissä ei ole syytä perusteettomasti luoda mallista poikkeavia rahoitusperiaatteita.

JYY näkee perusteltuna, että mahdollisimman suuri osa yliopiston sisäisestä rahoituksesta noudattaa valtakunnallista rahoitusmallia. Tästä poikkeavien rahoituselementtien tulee olla vankasti perusteltuja ja niiden perusteet tulee säännöllisesti tarkistaa. Yliopiston hallituksen on syytä kontrolloida erityisesti rahoitusmallin perusosan ja strategisen rahoituksen rahoitustekijöiden tarkoituksenmukaisuutta. Valtakunnallista rahoitusta noudattavan sisäisen rahoitusmallin myötä yliopiston ja yksiköiden on mahdollista järjestää toimintansa taloudellisesti kannattavaksi.

Rahoitusmallin perusrakenne

Rahoitusmalliryhmän ehdotuksessa yliopiston sisäinen rahoitus jaetaan kolmeen osaan: perusosaan, OKM-osaan ja muuhun rahoitukseen. JYY jää kaipaamaan selvennystä siihen, millä periaatteilla rahoitus jakautuu näiden osien välillä. Ilmeisesti rahoitusmalliryhmän näkemyksenä on ollut rahoituksen jakaminen jotakuinkin tasan kolmen osan välillä, mutta tästä ei löydy ryhmän ehdotuksessa selvää mainintaa. Rahoitusmallissa olisi mahdollista esittää esimerkiksi tietyt prosentiosuudet, joiden rajoissa rahoitus jyvitetään osioiden kesken. Näin tietyn osion osuus ei pääse ajan mittaan kohtuuttomasti kasvamaan ilman, että yliopiston johto ja yliopistoyhteisö voivat reagoida kehitykseen.

Yliopiston hallituksen mahdollisuus muuttaa osien välistä painotusta lienee hyvä säilyttää. Myös tästä mahdollisuudesta olisi kuitenkin hyvä eksplisiittisesti mainita lopullisessa rahoitusmallidokumentissa.

Koulutuksen rahoitus

JYY huomioi, ettei ehdotettu rahoitusmalli anna yksiköille riittävästi insentiiviä koulutuksen laadun kehittämiseen, opettajien pedagogisen osaamisen lisäämiseen tai opiskelijoiden hyvinvointiin panostamiseen. Malli ei myöskään kunnolla kannusta yksiköitä kehittämään opiskelijoiden kansainvälistymistä tai vieraskielistä koulutusta. JYY on jo aiemmin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmallityöryhmän ehdotukseen antamassa lausunnossaan huomioinut, että valtakunnallisen rahoitusmallin suurimmat puutteet ovat juuri tämänkaltaisilla osa-alueilla. Yliopistolla on sisäisen rahoitusmallin kautta mahdollisuus korjata valtakunnallisen rahoituksen puutteita ja erottua suomalais-





nessa yliopistokentässä korkeatasoista koulutusta ja ohjausta tukevana sekä kansainvälistymistä edistävänä yliopistona. JYYn mukaan edellä mainittuja seikkoja edistävät rahoituselementit on syytä sisällyttää rahoitusmallin ansaintalogiikkaan, eikä jättää niiden kehittämistä pelkästään strategisen rahoituksen varaan.

Aiemmassa yliopiston sisäisessä rahoitusmallissa koulutusalojen toisistaan poikkeavia kustannuksia kompensoitiin koulutusalojen kustannuseroista. Näiden myötä verrattain kalliisiin koulutuksiin, kuten musiikkikasvatukseen ja liikuntatieteelliseen koulutukseen, myönnettiin enemmän tutkintoperusteista rahoitusta kuin muille koulutusaloille. JYY näkee hyvänä, että ehdotomista kustannuskertoimista on luovuttu. Kertoimen tason määrittäminen yksiselitteisesti tietyille koulutusaloille on hyvin vaikeaa, sillä koulutusten kustannukset vaihtelevat merkittävästi muun muassa kulloisenkin ajankohdan ja koulutuksen toteuttajan suhteen.

Edellä esitetystä huolimatta on todettava, että tiettyjen tutkintojen koulutus maksaa toisia enemmän. JYYn näkemyksen mukaan koulutusalojen poikkeavat kustannukset tulee huomioida yliopiston sisäisessä rahoituksessa ja lopullisessa rahoitusmallissa. Ilman asian huomioimista muun muassa suuriin luentoisiin ja kirjallisuuskuulusteluihin perustuvat koulutukset saavat kohtuutonta etua, vaikka yksiköitä olisi päinvastoin hyvä kannustaa opiskelijoiden yksilölliseen huomioimiseen ja pienryhmäopetuksen järjestämiseen. Kustannustason huomioon ottamiseksi koulutusalojen todelliset kustannukset on arvioitava esimerkiksi yksiköiden edeltävien vuosien talouden toteutumia hyödyntäen. Kompensaatio verrattain kalliin koulutuksen tuottamisesta voidaan sisällyttää yksikön rahoituksen perusosaan säännöllisesti uudelleenarvioitavalla erillispäätöksellä.

Rahoitusmalliehdotuksessa todetaan, että tohtorin tutkinnoista määräytyvä rahoitus jaetaan kokonaisuudessaan suoritettujen tutkintojen perusteella. Rahoitusmallissa ei kuitenkaan huomioida hyvinkin yleistä yksiköiden välistä yhteistyötä tohtorikoulutuksessa. JYY jää kaipaamaan malliin näkemystä siitä, millä logiikalla tohtorintutkinnoista ansaittava rahoitus jakaantuu väitöskirjaa ohjaavien yksiköiden välillä.

Sivuainerahoitus

JYY kannattaa rahoitusmalliryhmän ehdotusta sivuainekoulutuksen rahoituksen järjestämisestä. Ehdotettu malli kannustanee yksiköitä sivuainetarjonnan laajentamiseen ja sivuaineopintojen kehittämiseen entistä houkuttelevammaksi. Malli on yksiköiden kannalta selkeä ja ennustettava. Ainoa kysymysmerkki sivuainekoulutuksen osalta liittyy ehdotuksen määritelmään, jonka mukaan sivuainekoulutuksen opintopisteperusteiseen ansaintaan leikataan ulkoisen rahoitusmallin tutkinto- ja





läpäisymittareista ”noin 20 %”. Epäselväksi jäi, millä perusteella sivuaineisiin jyvitetävä prosenttiosuus tarkemmin määräytyy ja paljonko se voi poiketa mainitusta 20 %:n osuudesta.

Työryhmän ehdotuksessa mainitaan, että sivuainekoulutuksen rahoitusosuus lasketaan kullekin yksikölle muiden tiedekuntien opiskelijoiden suorittamien opintopisteiden perusteella. JYY esittää tiedekunnille pohdittavaksi tiedekuntien sisäisen sivuainerahoituksen ansainnan. Erityisesti useista laitoksista muodostuvissa tiedekunnissa on syytä pohtia, tulisiko yliopiston sisäisen rahoitusmallin periaatetta noudattaa sellaisenaan myös tiedekunnan sisällä vai millä muulla periaatteella laitosten välinen opintopisteiden suorittaminen huomioidaan. JYYn mukaan rahoitusmalliryhmän ehdotuksen mukainen sivuainerahoitus on syytä ottaa mahdollisuuksien mukaan käyttöön tiedekuntien sisäisessä rahoituksessa.

Strateginen rahoitus

JYYn mukaan on hienoa, että rahoitusmallissa tuodaan esiin rehtorin mahdollisuus delegoida osa strategisesta rahoituksesta koulutusneuvoston, tiedeneuvoston ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen neuvoston päätöksellä jaettavaksi. Samalla JYY toivoo, että rehtori hyödyntää tätä mahdollisuutta ja siten antaa tunnustuksen neuvostojen osaamiselle.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Kalle Jokinen

Hallituksen puheenjohtaja

Minna Oinas

Pääsihteeri

Lisätietoja: Korkeakoulupoliittinen sihteeri Sami Tuori | 050 330 1025 | koposihteeri@jyy.fi

